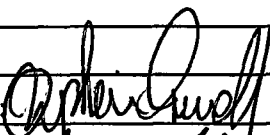

KI-notat nr.: 94/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Salaks AS/Søknad om tillatelse til overføring av vann fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet	
Fylke/kommune:	Troms/Salangen	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Auen Korbøl	Sign.:
Dato:	02 DES 2009	
Vår ref.:	NVE 200704526 – 19	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til overføring av vann fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet i Salangen kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	10
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	10
NVEs vurdering	14
NVEs konklusjon	19

Sammendrag

Salaks AS har søkt om overføring av vann fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet og videre til oppdrettsanlegget Salaks. Oppdrettsanlegg og slakteri ligger på Rotvik i Straumen kommune i Nordland. Begrunnelsen for tiltaket er å få en mer stabil tilførsel av vann til produksjonen av oppdrettsfisk og til lakseslakteriet.

Salaks AS søker om å overføre 90 l/s hele året fra Sommarsetelva og å regulere Rotvikvatnet 0,5 m opp og 0,5 m ned i forhold til dagens naturlige nivå. Salaks søker også subsidiært om å få overføre hele eller deler av lavannføringen fra Sommarsetelva for å unngå ekstra nedtapping av Rotvikvatnet. Sommarsetelva var tidligere vannkilde for den kommunale hovedvannforsyningen på 1970-tallet. Anlegget er nå sanert og ikke lenger aktuelt som vannkilde for kommunalt vannverk. Sommarsetelva er et varig vernet vassdrag i verneplan II.

Den hydrologiske rapporten som følger søknaden har beregnet at Sommarsetelva vil bli tørrlagt i gjennomsnitt 66 dager pr. år dersom det ikke slippes noe minstevannføring etter inntaket i elva, og det er et jevnt høyt uttak av vann til settefiskproduksjon og slakteriet til Salaks.

FM går imot at det gis konsesjon til en overføring fra Sommarsetelva og ønsker primært at andre vannkilder bør utredes nærmere. De andre høringsuttalelsene er enten positive til at konsesjonen gis eller de har ingen synspunkter på konsesjonsspørsmålet. FM stiller krav til avbøtende tiltak dersom det gis tillatelse og mener at det må sikres en tilstrekkelig minstevannføring i utløpselva fra Rotvikvatnet og i den berørte delen av Sommarsetelva. FM ønsker heller ikke permanent vei opp til inntaket.

I vurderingen legger NVE vekt på at tiltaket vil bedre forholdene for smoltproduksjonen og lakseslakteriet og dermed sikre videre drift og arbeidsplasser knyttet til anlegget. De negative virkningene som er knyttet til tiltaket mener NVE kan avbøtes ved å sikre en minstevannføring i utløpselva fra Rotvikvatnet når vannstanden er over normalvannstand og i nedre del av Sommarsetelva. En minstevannføring vil ivareta landskap- og friluftsinteressene og det biologiske mangfoldet i og rundt elvene i perioder med lav vannføring.

NVE mener at en regulering av Rotvikvatnet med 0,5 m heving og 0,5 m senkning ikke vil få vesentlige negativ innvirkninger på området rundt innløps- og utløpsbekken fra vannet så lenge vatnet kun benyttes som et magasin i perioder med begrenset tilsig i Sommarsetelva.

Når det gjelder vassdragsvernet i området så mener NVE at verdiene ikke vil bli påvirket i vesentlig grad dersom inngrepene minimeres. Dette kan gjøres ved at det slippes noe minstevannføring forbi inntaket i Sommarsetelva, at rørgaten graves ned og at anleggsveien tilbakeføres til naturlig tilstand. Størrelsen på vannuttaket vil etter all sannsynlighet ikke påvirke floraen og faunaen i området i negativ retning dersom det sikres en minstevannføring i perioder med lite vann. Ut fra dette mener NVE at verneverdiene i vassdraget ikke berøres i vesentlig grad. Tiltaket er derfor etter vårt syn ikke i strid med vrl. § 35, post 8.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Salaks AS tillatelse til overføring av vann fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet. Vannuttaket skal være avgrenset til maksimalt 5,4 m³/min. NVE gir også Salaks AS tillatelse til å regulere Rotvikvatnet med en meter mellom kote 5,57 og 6,57. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVE gir ikke tillatelse til å utnytte lavvannføringen fra Sommarsetelva.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Salaks AS, datert 25.08.2008:

"SALAKS AS på Rotvik i Salangen kommune i Troms fylke ønsker å overføre vann fra Sommarsetelva for å sikre vannforsyningen til det eksisterende oppdrettsanlegget, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- 1. å bygge inntak for vann i Sommarsetelva ca. kote 50 for å overføre 90 l/s dels til Rotvikvatnet og dels direkte til bedriftens vannforsyning/slakteriet.*
- 2. å regulere Rotvikvatnet 1,0 m, 0,5 m opp og 0,5 m ned i forhold til dagens naturlige nivå (i henhold til inngått grunneieravtale)*

Ovennevnte 2 punkter er den primære søknaden. En slik konsesjon vil gi trygghet for bedriften under normale forhold - som også omfatter at det enkelte år oppstår kortere og lengre perioder med lavt tilsig til Rotvikvatnet.

Men den ekstreme tørrværsituasjonen som oppstår såpass sjelden som kanskje 5. - 10. hvert år, faller utenfor. Da er det krise for bedriften!! Vann finnes i magasinet Rotvikvatnet, men da må det tappes lavere enn LRV. Dette anses ikke gunstig for miljøet i Rotvikvatnet.

Det finnes et alternativ - å overføre hele eller deler (0 - 60 l/s) av den planlagte minstevannføringen i Sommarsetelva til Rotvikvatnet. Normalt er det ikke kurant å foreslå slike løsninger, spesielt ikke for et vernet vassdrag. Men fordi dette vil være nødvendig relativt sjelden og at dette kun berører strekninga nedstrøms det området som det er knyttet vemeverdier til, anses dette som et bedre alternativ enn å være nødt til å senke Rotvikvatnet lavere enn LRV, når krisen opptrer. For at det ikke skal være for lett å ty til dette ekstra tiltaket, er det foreslått å knytte en varslingsrutine for når man må benytte seg av minstevannføringen i Sommarsetelva.

Subsidiært foreslås derfor et tilleggspunkt i konsesjonssøknaden:

3. i ekstreme tørrværsperioder å også ta hele eller deler av lavvannsføringen (0 - 60 l/s) i Sommarsetelva for å unngå uønsket ekstra nedtapping av Rotvikvatnet, lavere enn LRV.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden. Dersom den subsidiære søknaden, inneholdende pkt.3, avslås, ber vi om direkte behandling av den primære søknaden, pkt. 1 og 2."

Vannforsyning til SALAKS AS, hoveddata		
TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt, totalt	km ²	15,4
Nedbørfelt, Sommarsetelva	km ²	12,4
Spesifikk avrenning, totalt	l/s/km ²	52,1
Middelvannføring, Rotvikvatnet	m ³ /s	0,120
Middelvannføring, Sommarsetelva	m ³ /s	0,682
Alminnelig lavvannføring i Sommarsetelva	m ³ /s	0,060
Alminnelig lavvannføring ut fra Rotvikvatnet	m ³ /s	0,012
DATA FOR VANNVERK		
Inntak	moh.	50
Avløp	moh.	6
Brutto fallhøyde	m	44
Dimensjonerende overføringskapasitet	l/s	90
Overføringsrør, lengde/diameter	m/mm	3000/400=3*200

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Salangen kommune v/ ressursutvalget har i møte den 31.10.2008 vedtatt følgende:

1. Det vises til søknad fra Salaks AS om konsesjon for vannforsyningsanlegg til oppdrettsanlegget Salaks fra Sommarsetelva dat. 25.08.08.
2. Salangen kommune har ingen merknader til den framlagte søknad, og vil derfor anbefale overfor NVE at søknaden godkjennes.

Vi refererer videre fra saksutredningen:

”...

Salaks.

Eksisterende oppdrettsanlegg Salaks er lokalisert i Rotvik. Forbruksvann hentes fra det nærliggende Rotvikvatnet. Vannbehovet har økt i takt med omfanget av produksjonen, og har medført at Rotvikvatnet ved et par tørrvårsperioder er tappet lavere enn det som er godtatt av myndigheter/grunneiere. Med en midlertidig tillatelse for overføring av vann fra Sommarsetvassdraget til Rotvikvatnet høsten 2002 ble smoltproduksjonen berget. Ved tidspunkt for denne tillatelse var det forutsatt at arbeidet med en permanent tillatelse/ konsesjonsøknad skulle fortsette. Søknaden er etter veiledning fra NVE utformet etter samme mal som for søknader for småkraftverk.

Tiltaket.

Kommunen har i 2001 gitt godkjenning for søknad om anlegg av dam på kt. 50 i Sommarsetelva og ledning herfra til sjøen og sjøledning videre til Dalen og Rotvikvatnet, og i Rotvikvatnet fram til Salaks. Dette som følge av økende vannbehov. Det etableres en dam i Sommarsetelva på kt. 50 til erstatning for en etablert morene-/steindam som ikke er tett nok i perioder med lite tilsig. Ut av dammen ligger en eksisterende 400 mm PEH-ledning som fordeles til 3 stk 200 mm PEH-ledninger. 2 av dem er samlet inn på en 315 mm PEH-ledning, som går i nedgravd trace til strandområdet for derfra å føres som 2 stk 200 mm sjøledning bort til Dalen ved Rotvikvatnet. Her føres ledningene videre nedgravd og munner ut inne i Rotvikvatnet. En tredje 200 mm PEH-ledning skal føres helt til bedriftsområdet/slakteriet til Salaks bl.a. via sjøledning gjennom Rotvikvatnet. Dette for å unngå at vann fra Sommarsetelva til slakteriet kan tape kvalitet når det skal mellomlagres i Rotvikvatnet. I utløpet av Rotvikvatnet bygges en enkel dam som skal ivareta behovet for magasinering av en halv meter i tillegg til magasinet bak utløpets terskel på kt. 6,07.

Nedbørsfelt.

Sommarsetelvas nedbørsfelt oppstrøms dam på kt. 50 utgjør 12,4 km².

Vannbehov.

Dimensjonerende overføringskapasitet er beregnet til 90 l/s. Gjennomsnittlig vannbehov til bedriften er angitt til 50 l/s, dvs, et årlig uttak på 1,58 mill. m³.

Konsekvenser.

Konsekvenser for angitte fagtemaer er vurdert som liten, bortsett fra fagtemaene biologisk mangfold og verneinteresser, fisk og landskap, hvor konsekvensene er vurdert som liten til middels.

Avbøtende tiltak.

Anleggsveg opp til dam må heves noe standardmessig, men det forutsettes at det ryddes opp i og utenfor vegtraceen etter at anleggsarbeidet er avsluttet. Eksisterende PEH-ledninger som ligger delvis oppå bakken foreslås å fortsatt ligge slik. Dette fordi en nedgraving av disse antas å medføre større skader på naturen. Det meste av disse ledningene er imidlertid skjult av gress og vegetasjon. I tillegg anføres det at det er en ubetydelig ferdsel i dette området pga. en meget utilgjengelig topografi. Videre anføres det at det vil være enkelt å føre landskapet tilnærmet tilbake til situasjonen før 2002 når produksjonen evt. opphører.

[...]

Administrasjonssjefens vurderinger:

Sommarsetvassdraget var vannkilde for kommunal hovedvannforsyning på 1970-tallet. Anlegget er imidlertid sanert og ikke lenger aktuelt som vannkilde for kommunalt vannverk.

Administrasjonssjefen kan ikke se at det er grunnlag for spesielle kommentarer til den framlagte søknaden og innholdet i den. De terrengmessige inngrep og omfang for øvrig anses som relativt beskjedne. Videre bør de samfunnsmessige hensyn mht. å opprettholde grunnlag for fortsatt drift ved en bedrift med et betydelig antall arbeidsplasser vektlegges.

Administrasjonssjefen vil derfor anbefale ressursutvalget å fatte nedenstående forslag til vedtak som Salangen kommunes høringsuttalelse til NVE.

Administrasjonssjefens innstilling:

Administrasjonssjefen tilrår ressursutvalget å fatte følgende vedtak:

1. Det vises til søknad fra Salaks AS om konsesjon for vannforsyningsanlegg til oppdrettsanlegget Salaks fra Sommarsetelva dat. 25.08.08.
2. Salangen kommune har ingen merknader til den framlagte søknad, og vil derfor anbefale overfor NVE at søknaden godkjennes."

Fylkesmannen i Troms uttaler i brev datert 13.11.08:

"Fylkesmannen i Troms frarår at det gis tillatelse til permanent uttak av vann fra Sommarsetelva. Søker og kommunen bes om å søke løsninger der for eksempel Gardselva kan nyttes.

Dersom det likevel gis tillatelse, må de foreslåtte avbøtende tiltak i søknaden gjennomføres. Rør graves ned eller skjules best mulig. Andre synlige inngrep reduseres til en minimum, inkludert veien opp til inntaket. Det må ikke etableres en permanent vei til inntaket. Det må settes vilkår om minstevannføring i Sommarsetelva og elva fra Rotvikvatn.

Dersom en fremtidig tillatelse omfatter Gardselva, må det settes vilkår om minstevannføring også i denne elva.

[...]

Det søkes om en minstevannføring på 60 l/sek i Sommarsetelva. Denne minstevannføringen er en middel av alminnelig lavvannføring og 10 % av middelvannføringen. Det går ikke tydelig fram hvor lang tid man får minstevannføringer etter vannuttak, det kan anslagsvis være ca 100 dager.

Hensynet til Sommarsetelva som vernet vassdrag

I storingsmelding nr. 21 "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" (2004-2005) fremkommer det bl.a. følgende arealpolitisk mål:

- vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som ivaretar vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.

Av mer generelle opplysninger vil vi vise til Miljøverndepartementets forskrift om Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag, der det bl.a. heter: "De nasjonale mål for forvaltningen av de vernede vassdrag er gitt ved Stortingets behandling av verneplanene for vassdrag, bl.a. i Innst.S. nr. 10 (1980-81). For å oppnå målene, må det særlig legges vekt på å gi grunnlag for å:

- unngå inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø,
- sikre referanseverdien i de mest urørte vassdragene."

De verna vassdragene forvaltes også gjennom vannressursloven. Etter § 33 ivaretas vernet i verna vassdrag spesielt gjennom bl.a. reglene i denne lov, herunder særreglene om dette i kapittel 5 i loven. Etter lovens § 35 kan nye anlegg bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.

Går et verna vassdrag inn under bindende plan etter plan- og bygningsloven, gjelder reglene i Vannressursloven ved siden av slik plan. Kommunene er forpliktet til å ivareta hensynet til vernede vassdrag i sine planer, jf rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Verneverdiene er tidligere vurdert da det ble søkt om midlertidig uttak av vann fra Sommarsetelva: "De største verneverdiene er knyttet til kalkpåvirket vegetasjon i de midtre deler av skoglia, langs vassdraget i elvekløften. Her er det også fuktpåvirkete samfunn og fossesprutvegetasjon. Samlet er diversiteten høy innen dette delområdet. I de slakere partiene overfor elvekløften er det elementer av rikmyr som også er av større biologisk verdi. Landskapsverdiene er store i fjellområdene rundt Sommarsetvatnet. Elvekløften i Sommarsetlia med de høye og inntrykksterke fossene er også verdifulle landskapselementer. Utløpsområdet har betydning som oppholds- og furasjeringsområde for enkelte andefugl. Storlom er registrert på Sommarsetvatnet."

Utredningene til denne aktuelle søknaden konkluderer med: "Verdien settes til stor. Dette har først og fremst sammenheng med at de to prioriterte naturtyper fosse-eng og bekkekløft er godt utviklet i områder som ligger svært nær planområdet. Truede eller sjeldne arter er ikke observert eller rapportert, men det er et potensial for slike arter. Omfanget vurderes som lite til middels negativt og konsekvensene som liten til middels konsekvens for biologisk mangfold."

Utredningen konkluderer også med: "Det er imidlertid klart at Sommarsetelva har sjeldne forekomster av fosse-enger og en stor bekkekløft som i hvert fall har regional verdi."

Alternative vannkilder

I rapporten Vannstander i Rotvikvatnet, Salangen kommune, Troms (NVE Oppdragsrapport A 3/2004) er Gardselva vurdert. Gardselva ligger rett sør for Rotvikvatn. Dette feltet har stor andel høyfjell og egenskaper som i kombinasjon med lokalfeltet ville gitt en betydelig sikrere vannkilde for SALAKS/Salangsfisk enn de andre kildene. Overføring av dette feltet til Rotvikvatnet er vurdert til å være den opplagt beste løsning for forbedring av kildesituasjonen for anleggene både teknisk/økonomisk og hydrologisk. Denne overføringa er den teknisk enkleste og billigste, og til forskjell fra alle de andre løsningene kan man få overført alt vann fra dette feltet, også flomtoppene. Tilsiget til Rotvikvatnet kan doubles med denne overføringa. Ved en eventuell overføring av Gardselva kan vannføring i Gardselva sikre ved at det foretas en fordeling av vann mellom Gardselva og overføring til Rotvikvatnet. Dette kan rent teknisk løses med at det bygges en terskel som dimensjoneres slik at man oppnår en ønsket fordeling mellom de to elvene. Selv med overføringer fra Sommarsetelva, anbefales det i søknaden med reserve fra Gardselva.

I Swecos søknad skrives det at det ikke har vært mulig å oppnå frivillig privatrettslig avtale om uttak av å nytte vann fra Gardselva.

Vurdering av søknaden.

Sommarsetelva

Den midlertidige tillatelsen til vannuttak fra Sommarsetelva ble gitt før de naturfaglige undersøkelser ble gjort. Det er nå registrert flora av høy verdi rett oppstrøms inntaket. Det er derfor mer betenkelig at vannuttak inkludert inngrep i form av infrastruktur tillates i dette verna vassdraget. Før ekstraordinært vannuttak ble etablert, var riksvegen eneste inngrep langs vassdraget. Etter etablering er elveløpet, samt en eller begge elvebredder, berørt fra sjøen og ca. 300 m oppover elva til kote 50.

I miljørapporten er influensområdet i forbindelse med bruk av Sommarsetelva som ferskvannskilde definert til det området der vegetasjon kan bli påvirket. Det vil si en sone på ca. 20 - 30 m på begge sider av elveløpet fra inntaket og nedover.

Verdien settes til stor i utredningen. Dette har først og fremst sammenheng med at de to prioriterte naturtyper fosse-eng og bekkekløft er godt utviklet i områder som ligger svært nær planområdet. Truede eller sjeldne arter er ikke observert eller rapportert, men det er et potensiale for slike arter. Det er imidlertid klart at Sommarsetelva har sjeldne forekomster av fosse-enger og en stor bekkekløft som i hvert fall har regional verdi.

Det er i utredningene ikke tatt med at Sommarsetelva er et varig verna vassdrag der det er et særlig behov for vern av verneverdiene som ligger til grunn for vernet. Hensikten med vernet er også å verne vassdrag fra fjell til sjø.

Rapporten viser at det er vann tilgjengelig nærmere anlegget, det er nok vann, og vannet har sannsynligvis samme kvalitet som de andre vannkildene. Med bruk av denne vannkilden vil inngrep langs Sommarsetelva unngås. Man unngår videre vannledninger i sjøen. Det har siden forrige søknad vært tid til å finne løsninger som ikke berører et varig verna vassdrag.

På bakgrunn av dette frarår vi at det gis tillatelse til permanent uttak av vann fra Sommarsetelva. Søker og kommunen bes om å søke løsninger der for eksempel Gardselva kan nyttes.

Dersom det likevel gis tillatelse, må rør graves ned, andre synlige inngrep reduseres til en minimum, inkludert veien opp til inntaket. Det må ikke etableres en permanent vei til inntaket.

Rotvikvatn

Rotvikvatn er et normalt godt fiskevatn. De mest uberørte områdene langs vatnet ligger på vestsiden som har blandingsskog av bjørk, selje og vierarter. Det er ikke utelukket at det er en viss eutrofiering fra jordbruket, spesielt i nordenden av vannet, der engene heller ned mot vannet.

En vurdering av virkningene ved Rotvikvatn, konkluderer søknaden med at tiltaket vil samlet få liten negativ konsekvens for hydrologiske forhold. Periodevis nedtapping av Rotvikvatn, som allerede har pågått i flere år, ser ikke ut til å ha nevneverdig konsekvenser for vegetasjon eller fiskebestanden i vatnet. De negative konsekvenser er forbundet med hvor mye og hvor lenge vatnet er nedtappet. Det er et poeng å unngå store nedtappinger. Det foreslås i utredningen av biologisk mangfold en laveste vannstand på minimum 50 cm under normalvannstand for å unngå reduksjon i diversitet når det gjelder vannplanter.

Det er så langt vi kan se, ikke foreslått slipp av minstevannføringer fra Rotvikvatn. Den alminnelige lavvannføringen er 12 l/sek. Det er så langt vi vet, ikke fastsatt noen minstevannføring knyttet til eksisterende tillatelse. Det er en del bebyggelse og jordbruksdrift i

området. Elv fra Rotvikvatn munner ut i et langt os som er påvirket av tidevannet. En uttørkning av elva i perioder kan gi forhold som er i strid med vannforvaltningsforskriften. Ved en eventuell tillatelse vil det være nødvendig med vilkår om minstevannføring også i elva fra Rotvikvatn. Det kan være vanskelig å angi en akseptabel minstevannføring. Det kan være rimelig med en minstevannføring på minimum alminnelig lavvannføring.

Dersom en fremtidig tillatelse omfatter Gardselva, må det settes vilkår om minstevannføring."

Troms fylkeskommune uttaler i brev, datert 06.02.09:

"NVE har mottatt søknad fra Salaks AS om tillatelse til overføring av vann fra Sommarsetelva og regulering av Rotvikvatnet. Sistnevnte innebærer regulering til normalvannstand under tørkeperioder om sommeren. Selve overføringen innebærer å ta i bruk og forbedre eksisterende overføringsledninger i Sommarsetelva og Sagfjorden. Der vannledningen berører landarealer vil det bli gravd ny grøftetras.

I eldre tid når havet sto høyere har Dalenakken vært en liten fjord inn fra Dalen til nordenden av Rotvikvatnet. På et enda eldre tidspunkt har Dalenakken vært ei øy med et sund mellom seg og fastlandet i øst. Topografisk peker de berørte landarealene på at her kan finnes eldre bosetting enn 1537, som derfor er automatisk freda etter bestemmelsene i Lov om kulturminner av 1978, jf § 4.

Vi kan derfor ikke uttale oss endelig om tiltaket, som ikke kan gjennomføres, jf kulturminnelovens §§ 8 første ledd og 9, før det berørte areal er nærmere undersøkt,. Det vil i hovedsak bli aktuelt å søke etter bosettingsspor under flat mark. Dette gjøres gjennom prøvestikk med spade — eller sjakter som graves med maskin. I dette tilfellet ser vi for at sistnevnte vil bli mest aktuelt. Da vil vi på bakgrunn av topografiske vurderinger velge ut områder som skal avdekkes med maskin.

Vi vil i løpet av våren komme tilbake med et budsjett for undersøkelsene, som kan utføres når det er fritt for tele i jorda. Etter kulturminnelovens § 10 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved slike undersøkelser"

Troms fylkeskommune uttaler i brev til Salaks AS, datert 19.03.09:

"På bakgrunn av opplysningane som framkommer i Deres epost mottatt her 17.03.09 er det ikkje nødvendig å gjennomføre undersøkelser som nevnt i vårt brev av 06.02.09."

Sametinget uttaler i brev, datert 28.10.08:

"Ut fra vår generelle kjennskap til kommunen finner vi det sannsynlig at det kan være samiske kulturminner i det aktuelle området som ikke er registrert. Sametinget må derfor foreta en befarung før vi kan si noe nærmere om kulturminner i området. Sametinget kan foreta en befarung i løpet av feltsesongen 2009, eller vi kan vente til saken sendes på høring fra kommunen.

Ifølge Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 10 bærer tiltakshaver utgiftene ved kulturminneforvaltningens befarung. Sametinget timepris for befarung er på kr. 550,-. Det beregnes timer for reisetid, tid i felt og for- og etterarbeid. I denne saken beregner vi å bruke 14 timer. Den totale prisen for befarunga blir da kr 7700,- Det understrekes at dette er et overslag og at den endelige prisen vil kunne fravike noe fra dette.

Av hensyn til eget feltarbeid og egne budsjetter ber vi om tiltakshavers tilbakemelding på om det er ønskelig med en kulturminnebefaring på dette stadiet i planarbeidet. Befaring og budsjettoverslag kan aksepteres ved å returnere vedlagt aksepteringsbrev i underskrevet stand. Om Sametinget ikke gis en slik aksept ser vi ingen mulighet til å befare området på nåværende stadium. Dette vil innebære at området må befares når planen eventuelt legges ut til offentlig ettersyn, jf. pbl. 27-1 nr. 2. Kommunen har da bestemt seg for å fremme planforslaget og er derfor å betrakte som tiltakshaver. Overfor kulturminnemyndigheten er da også kommunen å betrakte som ansvarlig for kostnadsdekningen ved befaring etter kulturminneloven (dette i henhold til MD's brev av 05.12.97). En utsettelse av vår befaring til planen sendes på offentlig ettersyn vil i de fleste tilfeller kunne bety at området ikke kan befares før neste feltsesong.

Ved en eventuell befaring bes tiltakshaver gjennom dette brev om å varsle grunneier/bruker om at befaring av planområdet vil foregå i løpet av feltsesongen 2009.

Tiltaket kan ikke iverksettes for vår endelige uttalelse foreligger etter at saken har vært på offentlig ettersyn.

Hvis planen skulle bli trukket tilbake, eller av andre grunner ikke lenger er aktuell, ber vi om å få beskjed om dette slik at vi kan avlyse befaringsplanen.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Troms fylkeskommune."

Sametinget uttaler i brev til Salaks AS, datert 31.03.09:

"På bakgrunn av opplysninger som kommer frem av telefonsamtale 30.03.09 og mail fra Salaks AS den 31.03.09, går det fram at det ikke skal foretas nye gravearbeider i tilknytning til vannledning. Sametinget avlyser derfor befaringsvarslet sendt 28.10.2008."

Ann-Helen Madsen uttaler i brev, datert 07.11.08:

"Salangen kommune burde ha sendt sakspapirer vedr. saken til grunneiere som bor utenfor kommunen. Annonsering om offentlig gjennomsyn på Teknisk Avdeling i Salangen har ikke nådd fram til de som bor utenfor kommunen. Undertegnede har fått kjentskap til saken via en nabo i slutten av denne uka, og har i dag fått faxet sakspapirene fra kommunen.

Har noen korte kommentarer som bør være avklart før saken godkjennes:

- *Rotvikvannet er vannkilde til Mølnelva, som igjen er vår vannkilde ved tørre somrer. Viktig at vannstanden i Rotvikvannet forsyner Mølnelva/ Osen med vann året rundt.*
- *Hva skjer med badeplassen "Flateberget" ved Rotvikvannet? Badeplassen har vært benyttet i generasjoner for bygdene Dalen og Rotvik*
- *Hvilke regler/ retningslinjer blir gjeldene dersom Salaks opphører? Jeg ønsker et oppryddingsarbeide i naturen/ landskapet tilbake til det normale.*
- *Ønsker kompensasjon for bygda Dalen vedrørende vannforbruket og reguleringen av Rotvikvannet. Elvene som forsyner Rotvikvannet med vann kommer fra Dalen. Elvene har tidligere vært disponert av fellesskapet."*

Magne Pedersen uttaler i brev, datert 06.11.08:

"Bedriften søker om overnevnte fra Sommersetelva, Sommersetvann samt Rotvikvann. Da jeg er en av grunneierne til gården Dalen, gnr.47 bnr. 6-18 og det berører meg og de andre grunneierne, forlanger vi nå årsavgift kr. 20 000,-. Beløpet må innbetales innen 2008. Inn til dette er i orden, er vi mot utbyggingen og bruk av Rotvikvannet. Dette gjelder i en periode på 5 år, med rett til videreføring av forhandlingen. Beløpet skal være til fellesskapet gården Dalen. Dere har tidligere hentet vann som tilhører våre eiendommer uten å betale avgift, dette godtas ikke lenger."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 27.05.2009 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"...

Kommentarer vedr. søknad om vann fra Sommersetelva og Rotvikvannet i Salangen.

- 1. Sametinget datert 28.10.08. Har trukket sine merknader.*
- 2. Ann Helen Madsen 07.11.08. Avtalen er inngått. For øvrig vil merknader her bli fanget opp av Rotvikvannet som drikkevannskilde.*
- 3. Fylkesmannen i Troms 13.11.08. De miljømessige konsekvenser må anses som svært beskjedne i forhold til den næringsmessige samfunnsnyttige betydningen av tiltaket. Ved gjennomføringen av utbyggingen og fremtidig drift vil man så langt mulig begrense disse virkningene. Når det gjelder de alternative vannkildene/løsningene som er foreslått så vil ikke disse bidra til å tilfredsstille planlagt produksjon. Gardselva kan på sikt være et supplement, men det har så langt ikke vært mulig å få avtale med grunneierne. Rotvikvannet som godt fiskevann stiller en seg noe tvilende til, og finner ikke dette dokumentert. Krav til minstevannstand på – 0,5 mtr. under laveste vannstand normalt vil bli tilfredsstilt, og vil fremgå av vilkår for konsesjonen.*
- 4. Salangen kommune 19.11.08. Er positiv til tiltaket.*
- 5. Troms Fylkeskommune 06.02.09. Har trukket sine merknader."*

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Salaks AS har smoltproduksjon, 2 brønnbåter, slakteri med kapasitet på 30 - 50 tonn pr. dag og matfiskproduksjon på 5 konsesjoner med en produksjonskapasitet på ca. 5000 tonn. Bedriften sysselsetter i dag ca. 30 personer. Salaks er en av de største bedriftene i Salangen kommune.

Om søknaden

Salaks AS har behov for en mer stabil tilførsel av vann til produksjonen av oppdrettsfisk og til lakseslakteriet. Bedriften har avtale med grunneierne om uttak av vann fra Rotvikvatnet. Et økende vannbehov har tidvis medført større uttapping av vann fra Rotvikvatnet enn det naturlige tilsiget.

En langvarig tørrværsperiode høsten 2002 medførte nedtapping av Rotvikvatnet på anslagsvis 1,0 - 1,5 m under den naturlige terskelen. Dette aktualiserte den innsendte søknaden og befaring med NVE ble avholdt. Der konkluderte man med at det var nok vann i Sommarsetelva til at man kunne tillate å

underskrive alminnelig lavvannføring med et midlertidig uttak av inntil 75 l/s uten at dette ville gi nevneverdig negativ effekt på vassdraget og verneverdier i tilknytning til vassdraget, jf. brev fra NVE til Salaks AS av 19.12.2002.

Det søkes nå om varig overføring av deler av vannføringen fra Sommarsetelva, dels til Rotvikvatnet og dels direkte til bedriftens vannforsyning/slakteri. Videre søkes det om å regulere Rotvikvatnet 1 m, 0,5 m opp og 0,5 m ned i forhold til dagens naturlige nivå.

Beskrivelse av området

Prosjektet er lokalisert til Sagfjorden i Salangen kommune rett vest for kommunesenteret Sjøvegan. Sommarsetelva renner ut i Sagfjorden.

Den dominerende vegetasjonstype i området er nordboreal bjørkeskog og blandingsskog. Berggrunnen i området er i følge berggrunnskart hovedsakelig kvartsitt i de nedre delene av Sommarsetelva. Det er imidlertid lag med kalkførende bergarter like ovenfor planområdet, og dette kan ha effekter i influensområdet i form av kalkrikt sigevann. Samme kvartsittenhet dominerer rundt selve Rotvikvatnet.

Det er registrert to prioriterte naturtyper i influensområdet, dette er en bekkekløft og en fosse-eng. Disse ligger ovenfor det planlagte inntaket i Sommarsetelva. Det ble ikke registrert truede eller sjeldne arter i området men det er antatt at det er et potensial for slike arter.

Nedre del av Sommarsetelva har ifølge søknaden ikke en fast fiskestamme. Rotvikvatnet blir anslått å være et normalt godt fiskevann. Under NVEs sluttbefaring ble det opplyst at ål vandrer opp i Rotvikvatnet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det ligger i dag en mindre dam i Sommarsetelva på ca. kote 50. Dammen er rett nedenfor der elvedalen smalner inn til en trang V-dal som fører opp til fossen. Fra dammen er det lagt et 400 mm PEH-rør som går over i en fordeler til 3 stk 200 mm rør som ligger i dagen. 2 av disse er lenger ned koblet inn på et eksisterende 315 mm nedgravd rør som er del av det tidligere vannverket. Dette røret går så over i 2 stk 200 mm rør som krysser fjorden bort til Dalen. Her føres ledningene videre nedgravd og munner ut inne i Rotvikvatnet. Opp til inntaket i Sommarsetelva er det spor av en traktorveg som ble brukt for å opparbeide det midlertidige inntaket i elva.

Det går vei langs østsiden av Rotvikvatnet i dag og vannet grenser inn mot bebyggelse og innmark.

Teknisk plan

Reguleringer

I Rotvikvatnet er det planlagt å bygge en dam i utløpselva som sikrer regulering på en halv meter opp og en halv meter ned i forhold til dagens terskel på kote 6,07.

Overføringer

Det søkes om å overføre 90 l/s hele året fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet og delvis direkte til bedriftens vannforsyning/slakteri.

Inntak

Det planlegges bygd en inntaksdam i Sommarsetelva på ca. kote 50 som skal sikre at man får kontroll på vannmengdene for overføring til Rotvikvatnet og oppdrettsanlegget. Inntaket plasseres der midlertidig inntaksdam er opparbeidet.

Rørgate

Det planlegges å bruke eksisterende vannrør som i dag består av et 400 mm rør som nedstrøms dammen fordeles til 3 stk 200 mm rør. 2 av dem er samlet inn på et 315 mm rør, som går i nedgravd trasé til strandområdet og videre som 2 stk 200 mm sjøledning bort til Dalen ved Rotvikvatnet. Her føres ledningene videre nedgravd og munner ut inne i Rotvikvatnet. Det planlegges også å koble på et tredje 200 mm rør over fjorden som skal føres direkte til slakteriet på bedriften.

Veier

Det planlegges ingen nye veier i forbindelse med prosjektet.

Hydrologiske virkninger

Rotvikvatnet og Sommarsetelva har til sammen et nedbørfelt på 15,4 km² og det er beregnet en spesifikk avrenning på 52,1 l/s/km². Middelvannføringen er beregnet til ca. 682 l/s fra Sommarsetelva og 120 l/s fra Rotvikvatnet. Alminnelig lavvannføring for Sommarsetelva er beregnet til 60 l/s ved utløpet i fjorden, mens alminnelig lavvannføring ut fra Rotvikvatnet er beregnet til 12 l/s. Det er planlagt en overføringskapasitet på 90 l/s noe som utgjør ca. 13 % av middelvannføringen i Sommarsetelva. Det er beregnet at maksimalt 8,8 % av alt vann til inntaket i Sommarsetelva vil overføres til Rotvikvatnet.

Det søkes også subsidiaert om å kunne ta ut hele eller deler av minstevannføringen fra Sommarsetelva i enkelte tørrår for å unngå å tappe ned Rotvikvatnet utover det som er omsøkt. Dersom det oppstår en situasjon uten tilsig til Rotvikvatnet, ingen overføring fra Sommarsetelva og magasinet i Rotvikvatnet er fullt, så vil dette kunne forsyne bedriften i 33 dager i måneder med størst vannbehov.

Arealbruk og eiendomsforhold

Det planlegges noe arealbruk i forbindelse med inntaksdam, trasé for overføringsledning og vei til inntaksdam i Sommarsetelva. Det skal også bygges en dam i utløpet av Rotvikvatnet og en grøft for den tredje overføringsledningen fra Dalen til Rotvik. Den største delen av disse arealene vil bli tilbakeført etter at overføringsledningene er lagt i jorden.

Det er inngått avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere ved Sommarsetelva og for Rotvikvatnet.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området for overføring i Sommarsetelva ligger i et LNF område i kommunens arealplan. Denne planen er under revisjon. I dag ligger det inne en sone innenfor fossen i elva som angir området som drikkevannskilde, men denne er ikke lenger i bruk.

Samlet plan (SP)

Vassdraget er ikke omfattet av denne planen.

Verneplan for vassdrag

Sommarsetelva er et varig vernet vassdrag fra verneplan II. Inngrep skal ikke gå ut over verneverdiene i vassdraget.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inngrepet vil føre til bortfall av et mindre areal med INON sone 2.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget har ikke status som nasjonalt laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 28.05.2009 sammen med representanter for søker, kommune, fylkesmannen, konsulent og grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Salangen kommune anbefaler at søknaden godkjennes og har ingen merknader til den.

Fylkesmannen i Troms (FM) fraråder at det gis tillatelse til permanent uttak av vann fra Sommarsetelva og ber søker og kommune om å søke andre løsninger der for eksempel Gardselva benyttes. Dersom det gis tillatelse så mener FM at de foreslåtte avbøtende tiltakene i søknaden gjennomføres. FM ønsker ikke permanent vei opp til inntaket og mener at det må settes vilkår om minstevannføring i Sommarsetelva og elva fra Rotvikvatnet.

Troms fylkeskommune ønsket i utgangspunktet å undersøke det berørte arealet nærmere med tanke på kulturminner, men har i brev til søker gått bort fra dette kravet

Sametinget ønsket også å undersøke tiltaksområdet nærmere, men har i likhet med Troms fylkeskommune frafalt sitt befaringsvarsel da de har fått opplyst fra søker at det ikke skal foretas nye gravearbeider i forbindelse med de nye planene.

Ann-Helen Madsen (AHM) stiller spørsmål rundt forhold som omhandler utløpselva fra Rotvikvatnet, badeplass ved Rotvikvatnet, retningslinjer for oppryddingsarbeid og hun ønsker kompensasjon vedrørende vannforbruk og regulering av Rotvikvatnet.

Magne Pedersen ønsker som grunneier til gården Dalen en kompensasjon dersom Rotvikvatnet skal benyttes til vannuttak.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Tiltaket vil gi sikrere vannforsyning for Salaks AS
- Salaks AS vil kunne sikre arbeidsplasser og inntekter til Salangen kommune
- Rotvikvatnet vil få en mindre belastning enn i dag på grunn av at deler av vannforsyningen til bedriften vil tas fra Sommarsetelva

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i nedre del av Sommarsetelva som er et vernet vassdrag

NVEs vurdering

Det planlagte vannuttaket fra Rotvikvatnet og overføringen fra Sommarsetelva er omsøkt for å sikre vannforsyningen til det eksisterende oppdrettsanlegget til Salaks AS. Overføringen gjelder inntaksdam i Sommarsetelva og nedgravde rørledninger ned til Sagfjorden og over til Rotvikvatnet og direkte til produksjonsanlegget til Salaks AS på Rotvik i Salangen. Salaks AS søker om å overføre 90 l/s hele året fra Sommarsetelva og å regulere Rotvikvatnet 0,5 m opp og 0,5 m ned i forhold til dagens naturlige nivå. Salaks søker også subsidiært om å få overføre hele eller deler av lavannføringen fra Sommarsetelva i ekstreme tørrvårsperioder for å unngå ekstra nedtapping av Rotvikvatnet. Sommarsetelva var tidligere vannkilde for den kommunale hovedvannforsyningen på 1970-tallet. Anlegget er nå sanert og ikke lenger aktuelt som vannkilde for kommunalt vannverk.

FM går imot at det gis konsesjon til en overføring fra Sommarsetelva og ønsker primært at andre vannkilder bør utredes nærmere. De andre høringsuttalelsene er enten positive til at konsesjonen gis eller de har ingen synspunkter på konsesjonsspørsmålet. FM stiller krav til avbøtende tiltak dersom det gis tillatelse og mener at det må sikres en tilstrekkelig minstevannføring i utløpselva fra Rotvikvatnet og i den berørte delen av Sommarsetelva. FM ønsker heller ikke permanent vei opp til inntaket.

Sommarsetelva er et varig vernet vassdrag i verneplan II. Vernet er vurdert på et generelt grunnlag og basert på vassdragets utforming og beliggenhet. Det er registrert viktige naturmiljøer innenfor vassdraget i de utredningene som foreligger i dette prosjektet. Generelt så mener NVE at de allmenne interessene skal tillegges noe større vekt i vernede vassdrag.

Ved en eventuell konsesjon skal det være gitt en vurdering av verdiene i vassdraget med begrunnelse for hvorfor disse verdiene ikke svekkes, jf. vannressursloven § 35, post 8. Om disse kravene er oppfylt skal vassdragsmyndighetene foreta en vurdering av om fordelene av tiltaket er større enn ulempene for privat og allmenne interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Det kan da i så fall gis konsesjon i medhold av vannressursloven § 8. Ved meddelelse av konsesjon kan det stilles vilkår for utbygging og drift.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Den hydrologiske rapporten utført av NVE som følger søknaden til Salaks konkluderer med at uten slipp av minstevannføring i Sommarsetelva så vil denne bli tørrlagt i gjennomsnitt 66 dager pr. år. Videre så vil magasinbehovet for sikker vannforsyning til Salaks øke betydelig dersom det skal slippes minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring forbi inntaket i Sommarsetelva.

Søker er bekymret for lavtilsigsperiodene som kan oppstå i de største uttaksmånedene mars og april hvor de da må ta i bruk magasinet Rotvikvatnet. Det er beregnet at det er tilstrekkelig magasinkapasitet med en meters regulering av Rotvikvatnet til å opprettholde et maks uttak til produksjonsanlegget i 33 døgn i perioder med full stopp i tilsiget.

Søker ønsker å unngå uønskede nedtappinger av Rotvikvatnet ved å overføre hele eller deler av minstevannføringen i Sommarsetelvas nedre del til Rotvikvatnet. De vurderer ulempene ved en for stor nedtapping som større enn å ta minstevannføringen fra Sommarsetelva i noen måneder.

FM ønsker i utgangspunktet ikke en overføring av vann fra Sommarsetelva, men ønsker derimot at andre vannkilder bør vurderes. Dersom det gis en tillatelse ønsker FM at det opprettholdes en minstevannføring i vassdraget og i utløpselva fra Rotvikvatnet. FM vurderer ikke de negative effektene av en nedtapping av Rotvikvatnet til å være vesentlige, men de mener at det er et poeng å unngå store nedtappinger. NVE er tildels enig med FM på dette punktet men mener samtidig at de allmenne interessene knyttet til vannet er begrenset. Søker kommenterer bruken av Gardselva med at denne alene ikke vil bidra med tilstrekkelig vann for den planlagte produksjonen men at den kan være et supplement. De påpeker også at de ikke har kommet frem til avtale med grunneierne om videre bruk av denne vannkilden.

NVE er av den oppfatning at vannforbruket i bedriften må tilpasses ekstremsituasjoner som kan oppstå, og at et uttak i slike tilfeller ikke må føre til en senkning av vannstanden i Rotvikvatnet under et forsvarlig minimumsnivå. NVE mener at en heving av vannstanden innenfor de naturlige vannstandsvariasjonene kan godtas, men vi er samtidig klar over at de områdene som settes under vann i slike situasjoner vil kunne få et noe mer permanent vanddekke etter en eventuell regulering. Dersom det skal etableres en terskel i utløpet av Rotvikvatnet så må det samtidig sikres en minstevannføring i utløpsbekken for å sikre forholdene for fisk og landskapsinteressene i området.

NVE ønsker å påpeke at et vannuttak fra Sommarsetelva må være slik at elva ikke på noe tidspunkt vil kunne gå tørr. NVE mener at en tørrlegging av vassdraget ikke er forenelig med vassdragsvernet. Vi mener også at dersom det gis tillatelse til et uttak av vann fra Sommarsetelva så må det legges til rette for at det slippes en tilstrekkelig helårs minstevannføring i elvas nedre del.

Minstevannføringen fra inntaket i Sommarsetelva og i utløpselva fra Rotvikvatnet må sikres ved at produksjonen og vannforbruket til Salaks AS tilpasses den til enhver tid tilgjengelige vannmengden. NVE mener derfor at det er av stor betydning at bedriften planlegger produksjonen etter tilgangen på vann igjennom året og benytter et ev. reguleringsmagasin med tanke på kritisk tørre perioder. År om annet kan det likevel bli lite vann. Spesielt på sensommeren når vannet er varmt og det er høy stoffomsetning hos fisken. Ut i fra produksjonsplan som er lagt ved i søknaden kan det se ut som om Salaks AS har løst dette ved å ha lavere biomasse i anlegget igjennom sommeren. Vannbesparende tiltak som effektivisering av CO luftere, oksygenering, resirkulering og pumping av sjøvann bør vurderes. Om bedriften likevel skal komme i en situasjon der det blir knapt med vann kan ikke bedriften forvente å få tillatelse til å gå ut over vilkårene og bør derfor vurdere salg av yngel eller tidlig destruering av utsortert fisk.

Når det gjelder bruken av Gardselva så tolker NVE den hydrologiske rapporten dit at en overføring av dette feltet ville gitt Salaks AS en sikrere vannkilde enn Rotvikvatnet alene, og at det ville vært en god løsning for å forbedre kildesituasjonen for anlegget. NVE fikk imidlertid inntrykk på sluttbefaringen av at det ikke var ønskelig blant grunneierne å ta i bruk Gardselva som vannkilde for Salaks AS, noe som også kommer fram i søknaden til prosjektet.

Biologisk mangfold og fisk

Ovenfor inntaket i Sommarsetelva er det registrert naturtypene fosse-eng og bekkekløft. Bekkekløften starter rett ovenfor planlagt inntaksdam og går noen hundre meter opp til ca. kote 160 der Sommarsetfossen stuper ned med et fall på ca. 50 meter. De to registrerte naturtypene er gitt stor verdi i den biologiske rapporten som følger søknaden og det er sagt at området innehar et potensial for funn av rødlistede arter. Rapporten vurderer videre at det omsøkte tiltaket ikke vil komme i konflikt med de registrerte biologiske verdiene i vassdraget. Vegetasjonen langs elveløpet nedenfor den planlagte dammen vurderes heller ikke å bli vesentlig berørt av en redusert vannføring. En nedtapping av Rotvikvatnet vil etter de vurderingene som er gjort i den biologiske rapporten ikke ha nevneverdige konsekvenser for fisk og vegetasjon i vannet.

Under sluttbefaringen ble det opplyst at ål vandrer opp til Rotvikvatnet via utløpsbekken. Arten er plassert som "kritisk truet" på den norske rødlista fra 2006 noe som innebærer at det er 50 % sannsynlighet for utdøing innen 10 år. Europeisk ål har et stort utbredelsesområde, men tettheten avtar nordover i Norge. Arten er ikke kommentert spesielt i verken miljørapporten eller høringsuttalelsene, men etter NVEs vurdering er det sannsynlig at ål kan vandre opp til Rotvikvatnet. Samtidig kan størrelsen på Rotvikvatnet tilsi en lav produksjon av ål.

NVE ønsker å påpeke at strekningen som berører ålens vandring er relativt kort og at ålen generelt ikke trenger store vannmengder for å kunne ta seg fram. Dagens regime for tapping av vann fra Rotvikvatnet til Salaks AS medfører sannsynligvis flere tørre perioder i utløpsbekken fra vannet enn ett nytt regime med overføring fra Sommarsetelva vil gjøre. Dersom hoveduttaket av vann til Salaks AS blir direkte fra Sommarsetelva så vil det, etter NVEs vurdering, bli relativt få perioder med en vannstand under normalvannstand i Rotvikvatnet gjennom året.

FM belyser også de biologiske verdiene som er tilknyttet Sommarsetelva i sin uttalelse, men gjør ingen vurderinger som belyser konsekvensene for dette temaet. FM ønsker i utgangspunktet ikke en overføring fra dette vassdraget noe som vil føre til at det ikke blir noen konflikt med de biologiske verdiene. FM kommenterer også fiskeinteressene i Rotvikvatnet og mener at de periodevise nedtappingene som har foregått over flere år ikke ser ut til å ha hatt nevneverdige konsekvenser for fiskebestanden i vannet. FM mener samtidig at det er et poeng å unngå store nedtappinger i fremtiden og støtter seg til den laveste vannstanden som foreslås i utredningen av biologisk mangfold. Den anbefalte vannstanden er satt til 50 cm under normalvannstand for å unngå reduksjon i diversitet når det gjelder vannplanter.

På bakgrunn av søknaden, høringsuttalelsene i saken og egen sluttbefaring i området så støtter NVE de vurderingene som er gjort i den biologiske rapporten når det gjelder mulige konsekvenser for det biologiske mangfoldet i Sommarsetelva. Det er et tydelig skille i landskapet fra det området som er berørt i dag og videre oppover bekkekløfta mot fossen i Sommarsetelva. Området som ligger fra det planlagte inntaksområdet og ned til fjorden er tydelig påvirket og dette vil ikke endre seg vesentlig dersom Salaks gjennomfører det omsøkte uttaket fra elva. NVE vurderer i dette tilfellet at de biologisk viktige områdene ovenfor det planlagte inntaket ikke vil bli berørt av tiltaket i nevneverdig grad.

Samtidig så vil vi påpeke at det er viktig å ivareta en helårs minstevannføring nedenfor inntaksområdet for å ivareta livet i og langs elva dersom det gis konsesjon til overføringen.

Når det gjelder Rotvikvatnet så er NVE klar over at en regulering som omsøkt kan få konsekvenser for ålens vandring i vassdraget. NVEs konsesjonsbehandling av små vannkraftverk skal følge OEDs "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007). Det uttales i denne at: *"tiltak som kommer i konflikt med arter som er kritisk truet eller sterkt truet, eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne konsesjon"*.

Etter NVEs syn kan tiltaket være i konflikt med den kritisk truede arten ål dersom det ikke fastsettes avbøtende tiltak. NVE mener at man i dette tilfellet kan komme fram til en løsning som kan minimere de negative virkningene. Dersom det sikres en minstevannføring i utløpsbekken fra Rotvikvatnet ved vannstander over normalvannstand, at vann fra Rotvikvatnet først skal benyttes når det ikke er tilstrekkelig med vann i Sommarsetelva og at det ikke skapes unødige vandringshindre for arten så mener NVE at tiltaket kan gjennomføres uten vesentlige konflikter med ål.

Vi vil presisere at dersom tiltaket gjennomføres og det forårsaker problemer for ålebestanden, kan NVE senere pålegge biotopjusterende tiltak i medhold av standardvilkårene.

Landskap og INON

Av landskapselementer som inngår i influensområdet til dette prosjektet så skiller fossen i øvre del av Sommarsetelva seg ut i denne sammenhengen. Fossen har et ca. 50 meter fritt fall og kan ses fra flere punkter langs veien mellom Rotvik og Sjøvegan. Fossefallet ligger ovenfor planlagt inntak og vil ikke bli berørt av en eventuell utbygging. Inngrepene som planlegges gjennomført i forbindelse med opparbeiding av inntaksdam, overføringsrør og transportvei er i stor grad utført allerede i forbindelse med den midlertidige tillatelsen som ble gitt av NVE i 2002.

FM mener at dersom det gis tillatelse til overføringen fra Sommarsetelva så må det settes krav til avbøtende tiltak hvor rørene graves ned eller skjules best mulig og at det ikke etableres permanent vei opp til inntaket. Søker ønsker på sin side å fortsatt ha en rørgate som delvis ligger oppe på bakken, og de mener at et grøftarbeid ville sette større spor etter seg.

Det planlagte anlegget vil også føre til at et INON område i sone 2 vil bli noe redusert. Dette er ikke kommentert i høringsuttalelsene, og NVE mener heller ikke at dette er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Det er også noe omdiskutert om INON arealet vil bli påvirket da det allerede er etablert en dam ovenfor fossen i Sommarsetelva i forbindelse med vannverket som lå der tidligere.

NVE er enig med FM sin vurdering når det gjelder krav til avbøtende tiltak dersom det blir gitt konsesjon til overføringen av Sommarsetelva. Da det her er snakk om et varig vernet vassdrag så vil det være viktig å se på inngrepets omfang og hva som eventuelt kan avbøte på dette. Det er tidligere vurdert at det fysiske inngrepet ikke vil påvirke de biologiske verdiene i vassdraget i vesentlig grad, men dette betyr ikke at inngrepene som gjøres ikke bør utføres så skånsomt som mulig. NVE er av den oppfatning at dersom det skal gjøres fysiske inngrep i området så bør arealet tilbakeføres til sin opprinnelige tilstand så godt det lar seg gjøre. Området er også godt synlig fra veien som krysser elva slik at det til en viss grad kan være av betydning for opplevelse av landskap og utøvelse av friluftsliv.

Andre merknader

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

AHM kommenterer at Mølnelva som renner ut fra Rotvikvatnet er vannkilde i området i tørre somre og at det er viktig at vannet forsyner elva med vann hele året. Søker mener på sin side at Rotvikvatnet som drikkevannkilde vil fange opp dette problemet.

NVE er av den oppfatning at etablerte rettigheter til vannuttak må løses mellom partene og at ansvaret vil tilligge Salaks AS.

Brukerinteresser

AHM kommenterer også bruken av badeplassen "Flatberget" ved Rotvikvatnet og hvordan en eventuell senkning vil berøre denne. Hun lurte også på hvem som får opprydningsansvaret i området dersom Salaks opphører.

Badeplassen er ikke kommentert av søker eller andre høringsparter i saken. NVE ser at dersom det gis tillatelse til en senkning av vannet med 0,5 meter så kan dette i enkelte tørrår påvirke badeplasser og andre områder som er tilpasset en normalvannstand. Ifølge søknaden så vil ikke slike tørre perioder opptre ofte. Som det fremgår av det estimerte vannforbruket til Salaks så vil dette ligge på et minimum fra mai til august noe som igjen vil bety at badeplassen neppe vil bli berørt av tiltaket.

NVE vil også opplyse om at det er konsesjonshaver som vil være ansvarlig for å vedlikeholde anlegg som faller inn under den konsesjonen som eventuelt blir gitt. Dette gjelder også for nedleggelse av anlegg jf. vrl. § 41.

Samfunnsmessige virkninger

Salangen kommune ønsker å vektlegge de samfunnsmessige hensynene i denne saken når det gjelder å kunne opprettholde grunnlaget for fortsatt drift ved en bedrift som innehar et betydelig antall arbeidsplasser i kommunen.

NVE vil legge vekt på de samfunnsmessige hensynene i slike saker, men vil samtidig gjøre oppmerksom på at også andre fordeler og ulemper ved tiltaket skal vektlegges. NVE er kjent med at Salaks AS er en større arbeidsgiver i kommunen og vil ta dette inn i vurderingen.

Oppsummering

I vurderingen legger NVE vekt på at tiltaket vil bedre forholdene for smoltproduksjonen og lakseslakteriet og dermed sikre videre drift og arbeidsplasser knyttet til anlegget. De negative virkningene som er knyttet til tiltaket mener NVE kan avbøtes ved å sikre en minstevannføring i nedre del av Sommarsetelva og i utløpselva fra Rotvikvatnet når vannstanden er over normalvannstand. En minstevannføring vil ivareta landskap- og friluftsinteressene og det biologiske mangfoldet i og rundt elvene i perioder med lav vannføring.

NVE mener at en regulering av Rotvikvatnet med 0,5 m heving og 0,5 m senkning ikke vil få vesentlige negativ innvirkninger på området rundt innløps- og utløpsbekken fra vannet så lenge vatnet kun benyttes som et magasin i perioder med begrenset tilsig i Sommarsetelva.

Når det gjelder vassdragsvernet i området så mener NVE at verdiene ikke vil bli påvirket i vesentlig grad dersom inngrepene minimeres. Dette kan gjøres ved at det slippes noe minstevannføring forbi

inntaket i Sommarsetelva, rørgaten graves ned og anleggsveien tilbakeføres til naturlig tilstand. Størrelsen på vannuttaket vil etter all sannsynlighet ikke påvirke floraen og faunaen i området i negativ retning dersom det sikres en minstevannføring i perioder med lite vann. Ut fra dette mener NVE at verneverdiene i vassdraget ikke berøres i vesentlig grad. Tiltaket er derfor etter vårt syn ikke i strid med vrl. § 35, post 8.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Salaks AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til overføring av vann fra Sommarsetelva til Rotvikvatnet. Vannuttaket skal være avgrenset til maksimalt 5,4 m³/min. NVE gir også Salaks AS tillatelse til å regulere Rotvikvatnet med en meter mellom kote 5,57 og 6,57. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVE gir ikke tillatelse til å utnytte hele eller deler av lavvannføringen fra Sommarsetelva.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser og vannslipp

Regulering

Rotvikvatnet kan reguleres med inntil 1 m med LRV på kote 5,57 og HRV på kote 6,57.

Det skal settes opp merke ved Rotvikvatnet som viser høyeste vannstand og laveste regulerte vannstand og et informasjonsskilt som informerer om vilkårene for reguleringen. Dette skal plasseres godt synlig for allmennheten.

Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring, Sommarsetelva	m ³ /s	0,682
Alminnelig lavvannføring, Sommarsetelva	m ³ /s	0,060
Alminnelig lavvannføring, ut fra Rotvikvatnet	m ³ /s	0,012

Den hydrologiske rapporten som følger søknaden har beregnet at Sommarsetelva vil bli tørrlagt i gjennomsnitt 66 dager pr. år dersom det ikke slippes noe minstevannføring forbi inntaket i elva og det er et jevnt høyt uttak av vann til settefiskproduksjon og slakteriet til Salaks. Søker har ikke foreslått å slippe noen minstevannføring forbi dammen i Sommarsetelva eller i utløpselva fra Rotvikvatnet. FM ønsket krav om minstevannføring i de berørte elvene på minimum alminnelig lavvannføring dersom det ble gitt konsesjon i saken.

For å sikre forholdene for biologisk mangfold, fisk, spesielt ål, og for å opprettholde landskap- og friluftslivsinteressene i området så mener NVE at det må sikres en minstevannføring i utløpselva fra Rotvikvatnet når vannstanden er over normalvannstand og i nedre del av Sommarsetelva.

NVE mener at det må sikres en minstevannføring i utløpselva fra Rotvikvatnet på 10 l/s når vannstanden er over normalvannstand og en minstevannføring i nedre del av Sommarsetelva på 60 l/s hele året.

Dersom tilsiget i Sommarsetelva er under kravet til minstevannføring skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Settefiskanlegget skal ikke ta ut vann fra vassdraget i slike situasjoner.

Fra dammen i Rotvikvatnet skal det slippes minstevannføring når vannstanden er over kote 6,07.

Måleinstrumenter for registrering av vannføring skal etableres i samråd med NVE.

Det er Salaks AS sin plikt å sørge for at de pålagte minstevannføringene overholdes så lenge de selv tar ut vann til settefiskanlegget.

Vannuttak

Vannuttaket skal avgrenses til samlet maksimalt 5,4 m³/min. Det skal installeres vannmåler og vannuttaket skal loggføres kontinuerlig. Dataene må kunne fremvises for NVE på forespørsel.

Salaks AS skal bruke vann fra Sommarsetelva som hovedvannkilde og kun bruke vann fra Rotvikvatnet når tilsiget i Sommarsetelva ikke er tilstrekkelig.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntak, trasé for rørfremføring, ev. krav ved elvekryssing med mer ligger under denne post.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Anleggsvei opp til inntaket i Sommarsetelva skal tilbakeføres til naturlig tilstand etter at anleggsarbeidet er avsluttet.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Privatrettslige forhold

Både Ann-Helen Madsen og Magne Pedersen tar opp privatrettslige avtaler i sine uttalelser i denne saken. Dette er forhold som må avklares mellom Salaks og de som reiser disse kravene. Ifølge søker er disse forholdene nå avklart og NVE vil ikke kommentere dette ytterligere.